

oordeel van de classis in de mond. De classis heeft Netelenbos op 19 november 1919 afgezet. Reden voor de afzetting is dat Netelenbos ten aanzien van het schriftgezag een 'Ethisch beginsel' zou aanhangen, namelijk

de meening, dat de boeken der H. Schrift eerst Goddelijk gezag erlangen door de werking van den H. Geest in het hart der geloovigen, waartegenover de Gereformeerde Kerken steeds hebben beleden en alsnog willen handhaven, dat deze werking van den H. Geest in het hart der geloovigen dit objectieve gezag *niet schept*; maar slechts doet erkennen.⁵³

Netelenbos verdedigt zich tegen dit besluit met een artikel in de *Middelburgsche Courant* (22 november 1919). In dit artikel maakt hij onderscheid tussen de zijnsgrond en de kengrond van de Schrift:

De zijnsgrond is de ingeving, de kengrond het getuigenis des Heiligen Geestes. Als God mijn hart bewerkt, maar ook dan alleen, zie ik het Goddelijk karakter Zijner openbaring. Laatste grond dier openbaring is God, en laatste grond van mijn geloof er in is... ook God, maar dan niet God buiten mij, doch *in* mij. Zoodat er voor mij geen openbaring, geen ingeving is, als Hij er mijn geestesoog niet voor opende. Die openbaring bestaat, werkt, onafhankelijk van mij – maar den grond van mijn geloof er in werkt Gods Geest *in* mij.⁵⁴

Met het begrip 'zijnsgrond' maakt Netelenbos duidelijk dat het gezag van de Schrift berust op haar inspiratie. Het begrip 'kengrond' duidt aan dat de Heilige Geest bewerkstelligt dat een mens dat gezag ook erkent.⁵⁵ In de ogen van Netelenbos ziet de classis niet dat hij over de kengrond van het gezag van de Schrift spreekt als hij de Heilige Geest de laatste grond van het geloof noemt. De classis verwacht deze kengrond met de zijnsgrond van het schriftgezag.⁵⁶ De door de classis benoemde commissie kan hij dat verwijt echter niet maken. Deze had hem namelijk voorgehouden dat er geen bezwaar tegen is 'om de werking des H. Geestes in ons te noemen den *subjectieven* geloofsgrond, als dan maar vaststaat, dat de Godsopenbaring in de H. Schrift de *objectieve* geloofsgrond is'.⁵⁷ Behalve dat dit een correcte weergave van de visie van Bavinck is, lijkt dit een omschrijving waar Netelenbos zich in had moeten kunnen vinden. Om die reden is het onjuist dat Netelenbos zich in zijn brochure *Ben ik gereformeerd?* zo scherp afzet tegen de formulering van de door de classis benoemde

49. 'Rapport kwestie-Netelenbos', 6.

50. Netelenbos illustreert het onderscheid tussen gelovige en ongelovige kritiek aan de hand van de argumentatie voor de opvatting dat Jesaja 40-66 van een andere auteur moet zijn dan Jesaja 1-39. Ongelovige kritiek spreekt uit: 'dit tweede gedeelte van Jes. is niet van Jesaja, den zoon van Amos, omdat ik niet geloof, dat God aan een profeet de gave der divinatie (voorspellen van de toekomst) geven kan'. Gelovige kritiek zou zeggen: 'de Deutero-Jes. kan niet van den bekenden profeet Jesaja zijn, omdat God met zijne openbaring ingaat in de historie en dus nooit een profeet uit de historie, uit zijn tijd, zijn milieu, zijn levensomstandigheden uitlicht. ... Duidelijk blijkt dat de schrijver van Jes. 40-66 in de ballingschap leeft...' (J.B. Netelenbos, *Ben ik gereformeerd?*, 27).

51. Bavinck heeft Netelenbos er in een brief op gewezen dat zijn uitspraken in de brochure *De grond van ons geloof* vragen oproepen. Netelenbos' stelling dat 'ons geloof niet [staat of valt] met de resultaten der historische critiek, die alleen dan bestreden moet worden, als ze ons de zekerheid van ons kindschap en de hope der heerlijkheid zou ondermijnen' acht hij 'voor misverstand vatbaar'. Volgens